

фессор Александр Евгеньевич Назимов. Биография и воспоминания”. Ця книга має велике значення і в наш час.

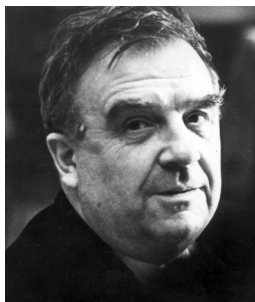
Пр.:

Теория конституционализма и самоуправления Рудольфа Гнейста. — Ярославль, 1881; Реакция в Пруссии. — Ярославль, 1886; Общественные идеалы А. С. Пушкина: Речь. — Одесса, 1899; Обзор русского санитарного законодательства о питательных продуктах. — Одесса, 1900; Очерк западноевропейских законодательств о фальсификации. — Одесса, 1900.

Літ.:

ЭСБЕ. — Т. 39. — С. 461-462; НЭСБЕ. — Т. 27. — С. 814-815; Венгеров. Источники. — С. 486; Профессор Александр Евгеньевич Назимов: Биография и воспоминания / Под ред. И. А. Линниченко. — Одесса, 1904; Авалиани С. Л. Бумаги профессора А. Е. Назимова / С предисл. проф. И. А. Линниченко. — Одесса, 1911; Історія ОДУ за 100 р. — С. 375; Новорос. ун-т в воспоминаниях современников. — С. 140; Професори Одес. (Новорос.) ун-ту. — Одеса, 2000. — Т. 3.

Л. Ю. Кудінова

НЕДЗВІДСЬКИЙ Андрій Володимирович

Літературознавець

А. В. Недзвідський народився 23 листопада 1908 р. в Одесі в сім’ї юриста. Закінчив економічний факультет Одеського інституту народного господарства (1930). Трудову діяльність почав у 1925 р., не припиняючи її в час навчання (робітник заводу ім. Жовтневої революції, Одесхімсільтресту). У 1928—1938 рр. працював у редакціях газет: “Комуніст”, “За техніку”, “Молода гвардія” (заввідділом, кореспондент). У 1937 р. звільнений від роботи в редакції “Молодої гвардії” за політичними мотивами, у 1938 р. почав працювати в редакції газети “Большевистское знамя”.

У 1938—1941 рр. Андрій Володимирович навчався в аспірантурі Одеського університету. З 1938 р. паралельно з навчанням в аспірантурі працював асистентом кафедри української літератури університету. 28 червня 1941 р. А. В. Недзвідський захистив кандидатську дисертацію на тему “Т. Г. Шевченко і російська революційна демократія”, у 1964 — дисертацію на здобуття вченого ступеня доктора філологічних наук на тему “Марко Вовчок у російському і українському літературному оточенні”. У 1944 р. отримав звання доцента, в 1965 р. — професора.

Під час Великої Вітчизняної війни працював на різних роботах: до приходу окупантів — у газеті “Большевистское знамя”, потім економістом у майстернях, робітником на розбиранні розбомблених будинків і т. ін. У квітні 1944 р. А. В. Недзвідський був тимчасово призначений на посаду ректора, щоб до повернення університету з евакуації підготувати учбовий процес. Півроку у 1944 р. працював проректором університету з наукової роботи. З 1944 до 1947 р., потім з 1965 до 1970 р. — завідував кафедрою української літератури філологічного факультету. У 1970—1984 рр. — професор кафедри радянської літератури.

А. В. Недзвідський був членом Спілки письменників України з 1961 р. Ним написано 15 монографій, понад 1100 статей і рецензій. Наукова діяльність мала широкий діапазон: літературознавчі та критичні роботи, суспільно-політичні статті, краєзнавчі дослідження, а також монографії, статті та рецензії про життя театру тощо. Центральні проблеми наукових пошуків: вивчення взаємозв'язків Т. Шевченка з російською революційною демократією, дослідження літературних та журнальних зв'язків Марка Вовчка. Вперше в літературознавстві стверджено нову концепцію: Шевченко — не наслідувач, а соратник російських революційних демократів. У 1971 р. Андрій Володимирович написав книгу “Українська література в роки першої світової війни”, де вперше проаналізував невідомі факти і явища літературного процесу 1914—1917 рр. З ідеологічних міркувань книгу не допустили до видання (рукопис праці зберігається в родинному архіві).

Вчений брав участь у житті університету та міста. У 1965—1968 рр. був відповідальним секретарем редакції “Історії Одеського університету за

100 років”, автором тексту фотоальбому “Одеса” (К.: Мистецтво, 1975). Виступав з численними лекціями про культуру і літературу Одеси серед населення міста. Для студентів-філологів щорічно читав позапрограмні лекції з літературного краєзнавства — “Літературна Одеса” — про видатних письменників, життєва і творча доля яких була пов’язана з містом (О. С. Пушкіна, А. Міцкевича, І. Вазова, Х. Ботева, І. К. Карпенка-Карого, М. Горького, М. М. Коцюбинського, Лесею Українку, В. В. Маяковського, П. Г. Тичину, В. М. Сосюру), про одеських письменників Е. Багрицького, І. Ільфа і Є. Петрова, С. Кірсанова, Ю. Олешу, Є. Бандуренка, І. Рядченка, Ю. Трусова, В. Івановича, Г. Карева та інших. Літературному та театральному життю Одеси він присвятив десятки статей. Підготував до друку книгу “Ти — одесит”, яка залишилася неопублікованою. Наскрізна тема краєзнавчих праць — Одеса наукова: надруковано ряд статей про видатних вчених Одеси. Багато уваги вчений приділив театральному мистецтву (книги “Лідія Володимирівна Мацієвська”, 1958, “Василь Василько”, 1981). З 1940 до початку 80-х рр. (з перервою на час війни) він очолював науково-дослідницьку групу з вивчення творчості В. Маяковського при Одеському Будинку вчених. А. В. Недзвідський — один з активних організаторів створення Пушкінського музею в Одесі. Тривалий час очолював Пушкінську комісію. Один з редакторів збірника у двох томах “Пушкін на Юге” (1958, 1961). Редактор єдиної в Україні збірки праць (1961) тематичного наукового студентського гуртка з вивчення творчості М. М. Коцюбинського, керівником якого був.

Професор А. В. Недзвідський створив свою наукову школу літературознавців: семінар педагогів-філологів при Одеському Будинку вчених під його керівництвом працював понад 25 років. 28 його учнів захистили кандидатські дисертації (серед них Т. К. Чорна, П. Т. Маркушевський, П. Ю. Данилко, В. О. Фабіанська, Н. І. Заверталюк, Н. Ф. Пашковська, О. Г. Височанська), двоє — докторські: В. В. Фащенко та Є. М. Прісовський.

Нагороджений медаллю “За оборону Одеси”. На будинку по вул. Довженка в Одесі, де жив А. В. Недзвідський, встановлено меморіальну дошку. Архів зберігається в Одеському державному літературному музеї,

Одеському державному краєзнавчому музеї, у відділі рідкісної книги Наукової бібліотеки Одеського університету, у родині вченого.

Пр.:

Останні роки життя Т. Г. Шевченка // Тарас Григорович Шевченко. — К., 1960; Російські романи й повісті Марка Вовчка 1861-1875 рр. — Одеса, 1961; Василь Василько: Нарис про життя і творчість. — К.: Мистецтво, 1981; Марко Вовчок: Семінарії. — К.: Вища шк., 1981.

Літ.:

Андрій Володимирович Недзвідський: Бібліогр. покажчик / ОДУ. Наук. б-ка; Упорядник Є. В. Савельєва. — Одеса, 1986. — 48 с.; Учені Одеського державного університету. Професор Андрій Володимирович Недзвідський: Тези доп. та повідом. обл. наук.-творчої конф. 16-18 листоп. 1988 р. — Одеса, 1988; Недзвідський Андрій // Письменники Одещини на межі тисячоліть: Антологія-довідник. — Одеса, 1999. — С. 410; Професори Одес. (Новорос.) ун-ту. — Одеса, 2000. — Т. 3.

Н. Ф. Пашковська

НЕМИРОВСЬКИЙ Емануїл Якович

*Правознавець,
фахівець з кримінального права*

Е. Я. Немировський народився 13 січня 1874 р. у м. Кременчуці Полтавської губ. У лютому 1906 р., будучи вже магістром кримінального права, почав працювати в Новоросійському університеті приват-доцентом кафедри кримінального права та судочинства. Е. Я. Немировський читав лекції, проводив практичні заняття з кримінального права. Сучасники характеризували його як яскравого та талановитого лектора. Пізніше він підготував задачник з кримінального права.

У 1908 р. Е. Я. Немировського було обрано секретарем юридичного факультету та одночасно Вищих жіночих курсів, де він також викладав

